

ALVDAL KOMMUNE
TYNSET KOMMUNE
ENHET FOR LANDBRUK OG
MILJØ

NYHETSBREV 4/2019

**VI HOLDER STENGT JULAFTEN OG NYTTÅRSAFTEN.
ØVRIGE ROMJULSDAGER ER ÅPNINGSTIDEN KL. 10-14**

Postadresse
Gjelen 3
2560 ALVDAL

Besøksadresse
Storsteigen VGS
E-post: postmottak@alvdal.kommune.no

Telefon
62 48 90 00

Org.nr: NO 939984194 MVA
Bankgiro: 1895.06.00140
Kto.skatt: 7855.05.04382

GOD JUL – OG SNART SKRIVER VI 2020

Julesjauen i fjøs og stue er forhåpentligvis snart gjort og det er lov å senke tempoet fra hverdagen litt. Den beste maten skal på bordet og vi håper dere alle klarer å la jula synke litt inn. Enhetens ansatte ønsker med årets siste nyhetsbrev en riktig god jul og alt godt inn i det nye året til alle våre brukere og samarbeidspartnere.

Siste nyhetsbrev for 2019 har bl.a. informasjon om følgende:

- *Jordskiftedommer Magnar Often er gjesteskribent og orienterer om verktøykasse til Nord-Østerdal jordskifterett – en verktøykasse landbruket gjerne kan bruke mye mer*
- *Frist 10. januar 2020 for etterregistreringer i søknad om produksjonstilskudd*
- *Fokus på økologisk produksjon*
- *Søknader til Innovasjon Norge i 2020 – nytt år, nye muligheter, og husk å gi oss beskjed så tidlig som mulig!*
- *Tips til utfylling av søknad om produksjonstilskudd – neste søknadsfrist er 15.mars 2020*
- *Vær nøye med søknadsutfylling – unngå avkortning!*
- *Rundballelagring, viktigheten av gjødslingsplan og grovførsalg*
- *Driveplikt og jordleiekontrakter*

JORDSKIFTERETTENS VERKTØYKASSE – NOE Å VURDERE?

Om vår gjesteskribent

Som dere sikkert har fått med dere har Nord-Østerdal tingrett og likeledes Nord-Østerdal jordskifterett vært utsatt for nedleggingsspøkelset i forbindelse med en utredning hvor det har vært snakk om å rasjonalisere disse rettsinstansene forholdsvis omfattende. Heldigvis ser det ut til at Domstolkommisjonen finner at vi her i Nord-Østerdalen ikke skal bli for mye berørt. Det er vi på landbrukskontoret godt fornøyde med, da vi opplever en svært stor nytte i å diskutere saker med jordskifteretten innimellom, samt ikke minst sende dere som brukere videre hit i saker der de med sin verktøykasse kan hjelpe bedre, og i mange tilfeller rimeligere enn det vi i kommunen kan. Derfor var det naturlig at vi denne gang utfordret jordskifterettens leder Magnar Often om å skrive litt om hva jordskifteretten har å tilby. Vi anbefaler med dette om at dere tar dette med dere neste gang du som enkeltbruker, eller gjennom ditt grunneierlag, veilag, elveeierlag, osv. har behov for avklaringer. Kanskje er jordskifteretten den beste måten mot målet?

Av Magnar Often, leder ved Nord-Østerdal jordskifterett

Jeg vil først få takke for invitasjonen som gjesteskribent i julenummeret. Noen vil nok med god grunn hevde at jordskifterettens tjenester er en godt bevart hemmelighet. Vi har derfor et stort behov for å få ut informasjon om hva jordskifteretten kan bidra med. Eiendommer og rettigheter i fast eiendom er grunnlaget for landbruksnæringen i Nord-Østerdal. God eiendomsstruktur og hensiktsmessig organisering av rettigheter, særlig i utmarka, har derfor stor betydning for de som har sitt utkomme fra landbruket. Ut fra det som blir referert i avisene om jordskifte kan det gi inntrykk av at det må foreligge dyp uenighet for at en sak skal tas opp i jordskifteretten. Faktum er imidlertid at flertallet av sakene i Nord-Østerdal jordskifterett løses uten at det blir en definert tvist mellom partene.

Mer enn en domstol

Jordskifteretten oppttrer i en del saker som tradisjonell domstol. Gjeldende grenser og rettigheter kan fastsettes ved dom eller rettsforlik. Men, i motsetning til i de alminnelige domstolene, er prosessen lagt opp slik at saken kan gjennomføres uten bruk av advokat. Det må heller ikke være en definert tvist. Det er tilstrekkelig at noe er uklart. I slike saker vil jordskifteretten først forsøkte å finne løsninger sammen med partene. Når saken er avgjort blir det foretatt avmerking og nye grenser vil bli lagt inn i det offisielle eiendomskartet (matrikkelen). Den fastsatte grensa vil bli synlig på alle nettstedet og app'er, som for eksempel Gardskart.

I Nord-Østerdal jordskifterett har vi flest saker som handler om å tilpasse eiendoms- og rettighetsforholdene slik at eiendommen kan utnyttes på en bedre måte. I disse sakene avsies det ingen dom, men det fastsettes en jordskifteløsning etter drøfting med partene og etter skriftlig høringsrunde. Her vil jordskifteretten lete etter den beste løsningen sammen med partene og det er en helt annen prosess enn den som foregår i domstolene for øvrig.

To eksempler på slike saker er:

Makebytte ved nydyrking

Gårdbrukere i Nord-Østerdal har vært meget offensive på nydyrking. Utfordringen er imidlertid at god dyrkingsjord ikke nødvendigvis eies av de som ønsker å dyrke. Makebytte kan her være et effektivt virkemiddel:

- Makebytte kan gjennomføres direkte av jordskifteretten uten annen offentlig tillatelse, (bortsett til dyrkingstillatelse). Her vil det heller ikke være noen avgifter knyttet til kjøp og salg.
- Makebyttet kan være basert på enighet eller delvis enighet. De som skal makebytte kan kanskje være enige om å bytte, men trenger noen utenfra for å foreta verdsettingen og dermed fastsette hvor store arealer som skal byttes. Jordskifteretten utfører verdsettingen som en del av saken.
- Dersom et område skal dyrkes kan løsningen være en kombinasjon av makebytte og kjøp. Kommunene har i enkelte tilfeller bidratt med salg av eiendom som igjen kan makebyttes for å legge til rette for nydyrking.
- Det kan være aktuelt at flere går sammen om å dyrke et område. Jordskifteretten kan da både sørge for makebytte og samtidig organisere det samarbeidet som må til for å få gjennomført nydyrkingen.

Bruksordningssaker

Særlig i utmark er gårdbrukere avhengig av å samarbeide med andre får å få utnyttet sine rettigheter på en tidsmessig god måte.

Organisering i grunneierlag, beitelag, jaktorganisering osv. er basert på frivillighet. Dersom dette samarbeidet ikke fungerer kan jordskifteretten se på organiseringen og eventuelt vedta nye regler

for forvaltning av området samt fastsette vedtekter for et lag. Det er ikke uvanlig at en eller flere eiere ikke vil delta i felles forvaltning. Jordskifteretten vil da, dersom det er nødvendig, kunne opprette lag med pliktig medlemskap.

Organisering, drift og vedlikehold av private veier er et område som kan by på problemer. En typisk problemstilling er at det er kommet inn nye brukere av veien eller at noen av de som

bruker veien har endret type bruk eller omfanget av bruken. Her kan jordskifteretten fastsette nye andeler, bestemme nødvendig omlegginger og oppgradering samt organisere bruken og eventuelt opprette veilag.

Ta kontakt med jordskifteretten

Ovenfor har jeg nevnt noen få sakstyper vi har mye av. Dette er bare en liten del av den verktøykassa som jordskifteretten disponerer. Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon for å avtale tid for veiledning. Vi holder til i Holmen-bygget på Tynset. Vi vil også kunne delta i møter i bondelag, grunneierlag mv. for å informere. Informasjonen er gratis og det er ikke noe problem om møtene er på kveldstid.

Du treffer oss på telefon 62 78 23 50 evt. 901 67 813. E-postadressen er: jtynpost@domstol.no. Ellers finner du mye om oss på vår [hjemmeside](#). Takk for oppmerksomheten og god til dere alle!

*Magnar Often
jordskifterettsleder*

FRIST FOR ETTERREGISTRERING I SØKNADEN OM PRODUKSJONSTILSKUDD – 10. JANUAR 2020

Søknad om produksjonstilskudd og avløsertilskudd hadde i 2019 søknadsfrist 15. mars og 15. oktober, men enkelte opplysninger i søknaden kan etterregistreres med frist 10. januar 2020.

Mens noen av punktene gjelder livdyrsalg av kylling og kalkun, samt frukt og bær m.m., og nordnorsk potet, så dropper vi disse her. For vår region er det følgende etterregistreringer som er aktuelle fram til og med 10. januar:

- Avløserutgifter i 2019 som foretaket har hatt etter 15. oktober
- Dyr som er sankt fra utmarksbeite etter 15. oktober

Les mer om dette på Landbruksdirektoratet hvor dere også finner lenke videre til innlogging for endring av søknaden – [klikk her!](#)

ØKOLOGISK LANDBRUK, KAN DET VÆRE NOE FOR DEG?

Økologisk produksjon av mjølk og kjøtt debatteres i mange medier om dagen, og nylig ble det avholdt et temamøte med god deltakelse fra hele regionen. Politikerne våre har også signalisert ønske om at flere ser på om økologisk produksjon kan være en mulighet, og kommunestyret på Alvdal vedtok sågar følgende i sitt budsjettmøte der næringsplanas landbruksdel ble rullert: *Alvdal skal øke sin andel med økologisk mjølkeproduksjon til 12% av produsert volum innen 2025.*

Nedenfor har vi tatt med litt fra det som kom fram i temamøtet på Tynset 9. desember, der fokuset var: «Legge om til økologisk og bidra til lokal verdiskaping?» Arrangører var Fylkesmannen i Innlandet, Rørosmeieriet og Landbrukets økoløft.

Embret Rønning fra Vingelen er mangeårig økologisk mjølkeprodusent og var en flere foredragsholdere. Han mente at dersom du var opptatt av god agronomi, det å utnytte gjødsel/vekstskifte, gjøre riktig ting til riktig tid på riktig måte og følte for å ha kontroll på ugraset, men tåler å se noe høymolesyre, da har du gode forutsetninger for å bli en økobonde.

Hvis du lurer på om økologisk landbruk er noe for deg, må du gjerne ta kontakt med oss på Landbrukskontoret. Vi kan sette deg i kontakt med Norsk Landbruksrådgivning (NLR) som tilbyr gratis økologisk førsteråd. Skulle det være aktuelt å jobbe videre med å gå over til økologisk drift, kan NLR være med å lage økoplan for ditt bruk, gi veiledning og råd angående regelverk og dokumentasjon. Og som en gulrot for de som måtte ønske å gå over til økologisk drift, gir Tine støtte i karenstiden og Rørosmeieriet ønsker å bruke midler i Rørosmeieri-fondet til å stimulere til omlegging og å øke kompetansen i Røros-traktene.

Her er ellers noen sitater og stikkord fra de ulike foredragsholderne på øko-dagen:

Nasjonal strategi for økologisk landbruk (v/Jorunn Stubsjøen, FM i Innlandet)

- Stimulere norsk produksjon som er etterspurt i markedet
- Kunnskap og kompetanse
- Legge til rette for økologisk produksjon
- Utvikle en effektiv verdikjede

Hvorfor mener Fylkesmannen i Innlandet at det er viktig å satse på økologisk landbruk (v/Jorunn Stubsjøen)?

- Miljøperspektiv
- Ressursbruk
- Spydspiss for kompetanse
- Mangfold til forbrukerne

Hvorfor ønsker Rørosmeieriet flere økomelkebønder i Nord-Østerdalen v/Trond Lund?

- Rørosmeieriet lager kun produkter fra økologisk melk
- Etterspørselen fra markedet er økende og Rørosmeieriet trenger mer økomelk
- De ønsker å selge lokale produkter produsert på lokale råstoffer
- Transport av økologisk melk fra andre steder i landet er dyrt, da vil de heller betale ekstra for lokal melk.

ostlendingen.no

Rørosmeieriet trenger 10 millioner liter mer økomjolk i året: - La om og tjener mer enn på konvensjonell mjølk

Hvorfor ønsker Tine økt satsing på økologisk melk i Fjellregionen v/Kari Sofie Asmyhr Østen?

Det er behov for mer økologisk melk og Tine ønsker nye øko-kontrakter i områder hvor det er effektivt med transport til meieriet på rene øko-biler. I Fjellregionen kan all melk transporteres til Rørosmeieriet.

Hva mener Norges Bondelag v/Elisabeth Gjems?

- Norges Bondelag mener økologiske produkter er en viktig del av mangfoldet som norske bønder skal levere forbrukeren.
- Forbrukeren skal tilbys norske økologiske produkter.
- Økologisk produksjon har en sentral funksjon som pådriver innen miljø, mattrygghet og dyrevelferd i norsk landbruk.

IBU-SØKNADER FOR TRADISJONELT LANDBRUK – NYTT ÅR OG NYE MULIGHETER!

I 2019 gikk Innovasjon Norge Innlandet bort fra faste søknadsfrister for utbyggingsprosjekter innen tradisjonelt landbruk. Slik blir det også i 2020, og nedenfor kan du lese litt mer om de ulike finansieringsmulighetene.

Innovasjon Norge kan bidra med finansiering til lønnsomme prosjekter, for eksempel til investering i driftsbygning (investeringstilskudd og/eller lån), kjøp av eiendom eller tilleggsareal (lån), til investeringer i forbindelse med generasjonsskifte på landbrukseiendommer.

Innovasjon Norge Innlandet omfatter både Hedmark og Oppland. Prioriteringer for bruken av IBU-midlene i begge fylkene skal i 2020 skje med utgangspunkt i nasjonale føringer over jordbruksavtalen, Regionalt Næringsprogram for Hedmark og Oppland 2019-2022, føringer fra Fylkesmannen i Innlandet samt Innovasjon Norge sin landbruksstrategi. I tillegg vektlegges satsingene i de kommunale landbruks-/næringsplanene. Vi vet at det fortsatt er et stort investeringsbehov innenfor tradisjonelt landbruk i både i Hedmark og Oppland, og derfor håper vi på mange søknader også i 2020.

SØKNADER OG FRISTER

Som nevnt er det **slutt på søknadsfrister** for søknader om investeringstilskudd og/eller lån i Innovasjon Norge til investeringsprosjekter innen tradisjonelt landbruk. **Søknader blir derfor sendt til Innovasjon Norge fortløpende gjennom året.** Det elektroniske søknadssystemet i Innovasjon Norge har blitt lagt om og utbedret i løpet av 2019. Søknader skal fortsatt opprettes via hjemmesiden til Innovasjon Norge, og den nye søknadsløsningen er enkel å opprette/fylle ut.

KOMMUNAL UTTALELSE OG BEFARINGER

Søknader om tilskudd skal fortsatt innom kommunen til uttalelse før de oversendes Innovasjon Norge. Vi er derfor opptatt av at alle som har konkrete investeringsplaner tilknytta tradisjonelt landbruk, tar kontakt med kommunens landbruksenhet i en tidlig fase av planlegginga. Dette gjelder også kontakt mot kommunens byggesaksavdeling, siden det kan ta noe tid å få godkjent en søknad om byggetillatelse. Saksbehandler hos Innovasjon Norge har et ønske om å komme på befaring sammen med kommunen hos den enkelte utbygger, noe som er gjennomført med positiv respons fra utbyggere også i 2019. Vi ber derfor om at alle som har utbyggingsplaner i 2020 tar kontakt med oss fortløpende og **i god tid** før man eventuelt har tenkt oppstart, siden det ikke gis støtte til påbegynte prosjekter!

PRIORITERINGER

Særskilte prioriteringer i 2020

- Små og mellomstore bruk
- Mjølkeproduksjonsbruk med 15 – 30 kyr
- Tørke- og lageranlegg i kornproduksjon
- Frukt-, grønt- og veksthusnæringa.
- Økologiske produsenter som må foreta større investeringer som følge av implementeringen av EUs økologiregelverk
- I 2020 kan det gis ekstra investeringstilskudd inntil 500 000 kroner til geitemelkprodusenter som omstiller seg til annen produksjon og selger hele kvoten gjennom oppkjøpsordningen

Markedssituasjonen innenfor mjølk- og kjøtt på storfe tilsier en sterkere prioritering av modernisering av mindre og mellomstore melkeproduksjonsbruk, framfor større utvidelser innenfor melkeproduksjon eller nyetableringer og større utvidelser innen ammeku.

For grovfôrbaserte husdyrproduksjoner kan følgende investeringer støttes:

- Fornyning av driftsbygninger med 15-30 årskyr
- Ombygging fra bås- til løsdrift
- Større investeringer i «økologiske sauefjøs» grunnet endrede krav til liggeareal
- Mindre investeringer i forbindelse med generasjonsskifte, der målet er oppgradering av eksisterende produksjonsanlegg
- Tilskudd til gjødsellager

Innovasjon Norge prioriterer prosjekter som gir:

- Økt matproduksjon der det er et markedspotensial
- Prosjekter som bidrar til økt dyrevelferd og
- Prosjekter med energi- og klimaeffektive løsninger, som for eksempel bruk av bioenergi og tre som byggematerialer.

SØKNADER

Investeringene skal være knyttet til faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr. Videre må investeringen være nødvendig for å oppnå planlagt produksjon, og det må forventes avsetningsmuligheter eller foreligge avsetningsavtaler for produktene. **Følgende vedlegg, alle elektroniske, må følge søknaden:**

- Egen beskrivelse av eiendommen og årsak/bakgrunn for utbygging
- Driftsplan
- Byggetegninger – planskisser, snitt, fasader
- Reelle kostnadsoverslag/tilbud fra entreprenør
- Langsiktige leieavtaler på jord (10 år)/eventuelt avtaler på kjøp av fôr, og mjølkekvoter
- Skattemelding for de siste 2 år
- Næringsoppgaver for de siste 2 år

Les om mulighetene og for å opprette søknad – [KLIKK HER!](#)

TILSKUDDSSATSER

- Maksimal sats for støtte til investeringer i faste anlegg og produksjonsutstyr er på 35 %. Øvre grense på tilskudd er 2 millioner kroner.
  - På grunn av stor søknadsmengde har gjennomsnittlig tilskuddsprosent de siste åra i praksis vært på ca. 15 %
- For gjødsellager kan det gis inntil 20 %, avgrenset til kr 100 000.
  - Det må være **minimum 10 måneders lagringskapasitet for gjødsel** på gården dersom et investeringstiltak til driftsbygninger med husdyrproduksjon skal støttes gjennom Innovasjon Norge.
- Ved **generasjonsskifte** kan det gis tilskudd til personer under 35 år, som i forbindelse med overtakelse av landbrukseiendom trenger å gjennomføre mindre investeringer for å opprettholde drifta, maksimal kostnad kr 1 500 000
  - Inntil 50 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag

- For kvinner kan det gis inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag
- **Det prioriteres ekstra tilskudd for bygg i tre**

FINANSIERING OG EGENINNSATS

- Eget arbeid kan godkjennes med inntil 350 kroner per time.
  - Kun arbeidsinnsats utført av søker/ektefelle/registrert partner godkjennes, dersom vedkommende er en del av næringsvirksomheten
  - Dugnad godkjennes ikke som egeninnsats.
- For egeninnsats med egne maskiner anbefales det å bruke leiepriser som årlig kunngjøres.
- Det er en forutsetning at det føres timelister for eget arbeid.

DRIFTSPLANER

- Bruk 10-15 % som tilskuddssats i beregningene i driftsplanen
- Bruk også gjerne 5-6 % rente som en sikkerhetsmargin på lån
- Ikke legg inn ektefelles inntekt i driftsplanen (når ektefelles inntekt ikke er med som del av finansieringa, settes privatforbruket ned, eksempelvis til kr 300 000)
- Innovasjon Norge krever at det legges ved kopi av **langsiktige jordleiekontrakter** (10- års kontrakter), der produksjonen er basert på leiejord.

AVVENT BYGGESTART

Det gis IKKE tilskudd til tiltak som er påbegynt før søknaden er avgjort. Med «påbegynt» menes igangsettelse av bygg- og anleggsarbeider eller inngått rettslig bindende forpliktelse og/eller kontrakt som gjør investeringen irreversibel.

Spørsmål rettes til saksbehandler Ylva Sneltvedt, tlf. 477 91 519 el. 419 31 176, evt. e-post: ylva.sneltvedt@alvdal.kommune.no

TILLEGGSNÆRINGER

Interessen for IBU-midler til ulike satsinger innen lokalmat, reiseliv eller andre produksjoner er på oppadgående i våre to kommuner. Spørsmål rettes til saksbehandler Ole Sylte Heggset, tlf. 909 29 230, evt. e-post: ole.sylte.heggset@alvdal.kommune.no

SØKNAD OM PRODUKSJONSTILSKUDD – MYE Å VÆRE OBS PÅ!

Tilskuddssystemet er et uttrykk for en ønsket politikk, så det er ikke feil å utnytte det dersom det er innenfor regelverket.

Slakting rundt telledato – før eller etter?

Det er noen detaljer som kan ha ganske mye å bety økonomisk for mange brukere, og det kan være lurt å ha disse dette i bakhodet når en skal melde inn dyr til slakt rundt telledatoen. Det er ikke alltid mest gunstig å ha flest mulig dyr på telledato. Dersom slakteriene gir bedre pris på slakt før telledato kan det i enkelte tilfeller lønne seg å melde inn da, framfor å vente ...

Mjølkeku og ammeku i samme besetning

- Vær obs på at dersom du har både mjølkeku og ammeku må ammekyrne være av minimum 50 % kjøttferrase for at disse skal få tilskudd som ammeku, og ikke som «øvrig storfe».

Driftstilskudd mjølk og driftstilskudd kjøtt

- Driftstilskudd mjølk er du berettiget fra første mjølkeku. I vår sone er satsen kr 35 110/mjølkeku pr. ku fra første til fjerde ku. For 5 kyr og mer er maks. driftstilskudd kr 175 550.
- Driftstilskudd for spesialisert storfekjøttproduksjon gis bare til besetninger på minimum 6 ammekyr. Satsen pr dyr fra 6 til og med 39 er kr 4 348, og maks. driftstilskudd kjøtt (40 eller mer ammekyr) er 173 920 kr.

Husk at «ku» i denne sammenheng, både mjølk- og kjøttfe, er kyr som har kalvet de siste 15. måneder før telledato (og som du fortsatt har!)

Tilskudd til små og mellomstore mjølkebruk

For mjølkebruk fra 1 til 23 kyr gis det et dyretilskudd på kr 1 650/ku. Maks tilskudd 37 950 kr. For besetninger fra 24 opp til 50 kyr trekkes det så kr 1 355/ku fra dette makstilskuddet, og besetninger med mer enn 50 kyr vil altså ikke motta dyretilskudd i det hele tatt.

Utbetaling av tilskudd

Ordinær utbetaling av tilskuddet som blir beregnet etter søknadsomgangene i 2019 er ventet i uke 8 i 2020.

Neste søknadsfrist

For del i av søknad om produksjonstilskudd i 2020 er fristen 15. mars 2020, og da er det dyretallet som skal registreres. For foretak som har søkt innen fristen, kan søknaden endres inntil 14 dager etter fristen.

VIKTIG AT SØKNADER ER NØYAKTIG UTFYLT

Det dukker stadig opp nye bestemmelser og regelverk, og det kan være krevende å «henge med» på alt. For å unngå avkortninger er det imidlertid svært viktig at dere bruker tid på å gjennomgå søknaden, og sjekk gjerne med oss slik at dere har fylt ut riktig.

Miljøtilskudd

I 2019 fikk vi blant annet ei ny forskrift og ordning med regionalt miljøtilskudd for Hedmark og Oppland. Mange synes dette har blitt ei komplisert og uoversiktlig ordning, hvor det er lett å blande sammen de ulike tiltakene. Setertilskuddet er som tidligere 50 000 kr, men videre er det verdt å merke seg at satsene for de andre tiltakene jevnt over er redusert.

I behandlingen av søknader om regionalt miljøtilskudd har vi i år sett at mange har søkt på tilskudd de ikke er berettiget tilskudd til. Når foretak oppgir opplysninger i søknaden som gir grunnlag for urettmessig utbetaling, kan hele eller deler av tilskuddet avkortes, jf. forskriftens §

31. Standard avkortning tilsvarer det beløpet feilen kunne gitt i merutbetaling dersom feilen ikke var blitt oppdaget.

Når det gjelder tilskudd til seterareal (*kulturhistoriske områder*) så har det i mange år vært ei begrensning i hvor stort areal det gis tilskudd til, og er vi dessverre nødt til å avkort i en del søknader der det er søkt på større areal enn det det gis tilskudd til. Det samme gjelder foretak som har søkt om tilskudd til verdifulle innmarksbeiter, når de ikke har innmarksbeiter innenfor klassifisert område, og det gjelder foretak som har søkt på tilskudd til utsatt jordarbeiding når de ikke har åpenåkerarealer.

Dersom vi skjønner at det er opplagte feilføringer eller misforståelser som ligger til grunn for feilopplysninger, kan vi for de nye ordningene utøve noe mer skjønn før avkortning inntreffer. I ordninger som er videreført fra tidligere er vi imidlertid nødt til å følge regelverket med avkortning ved feilopplysninger.

Produksjonstilskudd

I oktober leverte de fleste av dere del II av søknad om produksjonstilskudd 2019. I del II er det blant annet arealopplysninger som skal inn, men også dyretallsopplysninger for dem som driver med storfe. Nå kommer det opp varsel i søknadene dersom det blir søkt på mer areal enn det som er godkjent på eiendommen, dvs. mer areal enn det som ligger i Gardskart. Da er det enkelt å korrigere søknaden dersom dere legger inn feil opplysninger.

For dyretall har vi foreløpig ingen slik automatisk funksjon, men det er også her viktig at dere fyller inn riktig dyretall, og riktig dyrekode. Det er stor forskjell i tilskuddssatsene, og dersom dere fyller inn feil opplysninger, kan det resultere i store avkortninger på grunn av «feilopplysninger».

Storfeholdere, enten det gjelder mjølkeku, ammeku eller rent okseoppdrett, er pliktige å til enhver tid å holde husdyrregisteret oppdatert for sin besetning. Det er Mattilsynet som drifter Husdyrregisteret. Selv om det snart er jul, og det er lenge til 1. mars 2020, kan det være lurt å logge seg på Altinn og Husdyrregisteret allerede nå, og se hva du finner der. Da finner du ut hvilke opplysninger som finnes, og du kan se om det er feil der som skal rettes opp (av og til blir slakta dyr stående i registeret i lang tid – så ikke stol blindt på at registeret stemmer).

Klage

Husk at for alle søknader som blir behandlet, så har dere klagerett på de vedtakene som fattes. Er du misfornøyd med utfallet av søknaden din kan du klage hvis du ikke er enig i vurderingen, eller du mener saken ikke er riktig opplyst.

PLASSERING AV RUNDBALLER

Det er mange slags hensyn du som bonde er nødt til å ta. Både de du tar ut fra egne behov, men også de grep du tar av hensyn til andre. Et slik tema kan være plassering av rundballer. I mange tilfeller er det naturlig at rundballer blir lagra på jordet, andre ganger blir de f. eks. kjørt til garden og lagra der. Pass på at rundballene plasseres slik at det ikke er fare for at de blir tatt av flom, eller at overflatevann (regn og smeltevatn) renner gjennom lagerplassen og tar med seg avrenninga ut i nærmeste bekk. Et råd er derfor å legge rundballene langt unna bekke- og elvekanter (50 meter eller mer), og at rundballene blir lagt på høyder i terrenget framfor i søkk/drag.

Landbrukskontoret ber hver enkelt tenke seg om ved plassering av lagrene, og at en først bruker de rundballene som ligger mest utsatt til. Ut fra faren for viltpåkjørsler langs vei og jernbane anbefaler vi at rundballene blir lagret i god avstand til disse. Ellers er det ofte best å lagre rundballer nær hus og folk, eller andre steder der vilt helst ikke oppholder seg. Mange påspiste og ødelagte rundballer er jo veldig kostbart for den enkelte bonde, men også et veldig dårlig utstillingsvindu for næringa.

Disse rundballene inntil kvitstripa er ikke ønskelig, både av hensyn til trafikken i seg sjøl, samt at de tiltrekker seg hjortvilt (Ill.foto)

ÅRLIG GJØDSLINGSPLAN – MÅ DU HA DET?

Målet med gjødslingsplanlegging er å gi grunnlag for kvalitetsmessig god avling, begrense avrenning til vassdrag og tap til luft av næringsstoffer fra jordbruksarealer.

Gjødslingsplanlegging skal sikre en ressursmessig god utnytting av næringsstoffer i jordsmonnet og fra mineralgjødsel, husdyrgjødsel, slam og annen organisk og uorganisk gjødsel, jf. forskrift om gjødslingsplanlegging.

Forskrift om gjødslingsplanlegging gjelder alle foretak som disponerer jordbruksareal med planteproduksjon, og som har rett til produksjonstilskudd. Det vil si at **dersom du søker produksjonstilskudd SKAL du ha gjødslingsplan. Det er også krav om gjødslingsplan hvis du skal søke miljøtilskudd i jordbruket. Hvis du IKKE har plan, skal det avkortes (trekkes) i tilskuddet.**

Gjødslingsplanen skal oppfylle mange krav, men noen av de viktigste punktene er at den

- foreligger FØR vekstsesongen
- bygger på gyldige jordprøver (ikke mer enn 8 år gamle). For leiejord skal jordprøver foreligge senest 2. året du disponerer arealet
- omfatter ALT jordbruksareal du driver – OGSÅ arealer som ikke gjødsles, OG arealer som bare beites. Husk kart!

Foretak som disponerer husdyrgjødsel fra mer enn 5 gjødseldyrenheter skal alltid ha en årlig gjødslingsplan. For foretak som har en svært enkel/ekstensiv driftsform, eller har liten variasjon i arealbruken slik at gjødslingsbehovet varierer svært lite for de enkelte skiftene fra år til år, **kan gjødslingsplanen vare i inntil 5 år når dette godkjennes av kommunen.** Både en 5-årig plan, og kommunens dispensasjon må foreligge FØR vekstsesongen.

Enten du har mye, lite eller ingen husdyrgjødsel – bruk vinteren godt, og sørg for å ha en gyldig gjødslingsplan før våren kommer, og vekstsesongen igjen er i gang! Lykke til!

DRIVER DU MED GROVFÔRSALG?

For at foretak som driver med grovfôrsalg skal være berettiget produksjonstilskudd er det en del krav som må være oppfylt. På lik linje med dem som produserer grovfôr til egne dyr må du ha

- gyldig gjødslingsplan FØR vekstsesongen starter
- jordprøver som ikke er eldre enn 8 år
- plantevernjournal dersom du har brukt sprøytemidler

I søknad om produksjonstilskudd skal fôrselgere oppgi mengde solgt fôr av fjorårets avling (01.07 året før, til 30.06 søknadsåret). Ved oppstart, eller en større økning i fôrsalget, kan produsenten melde inn fôrsalg av årets avling fram til og med 31. mars året etter.

Eksempel: hvis du har startet opp med fôrsalg i 2019, kan fôrsalget ditt fram til og med 31. mars 2020 legges til grunn for beregning av areal- og kulturlandskapstilskudd. I slike tilfeller må landbrukskontoret kontaktes. I søknaden skal det fylles ut antall kg solgt fôr. Vi vil anbefale at en del rundballer veies, slik at dere vet hvor mange kg det er i en rundball. En vanlig rundball veier mellom 600 kg og 750 kg. Dersom noe annet skal legges til grunn, kan landbrukskontoret kreve dokumentasjon på at rundballene ev. veier mer enn vanlig. Ved kontroll kan landbrukskontoret også kreve at det framvises fakturaer som viser solgt mengde. Det er et krav at fôret som selges skal leveres lagringsdyktig fra selgers eiendom (ferdige silo eller rundballer er greit, gras på rot er ikke greit), og at fôret skal selges til markedspris. Videresalg av grovfôr gir ikke grunnlag for tilskudd.

DRIVEPLIKT OG AVTALER OM JORDLEIE

Vi minner nok en gang om at **alle som eier jordbruksarealer er pålagt driveplikt** i hele sin eiertid, jf. jordloven § 8. Jordbruksareal er fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Driveplikten kan oppfylles på to måter, enten ved at eieren driver jorda sjøl eller ved at man leier bort jorda. Ved eventuell **bortleie er det krav om skriftlig avtale** mellom bortleier/leietaker.

Avtalen skal ha en varighet på minimum 10 år av gangen. Når avtalen er inngått, skal eier sende kopi av avtalen til kommunen.

Jordeier som mener å ha gode grunner for å leie ut jordbruksarealene på kortere tid enn 10 år, kan søke kommunen om dispensasjon. Det må foreligge gode og relevante årsaker dersom søknad skal imøtekommes.

Over 50 % av jordbruksarealet i landet drives ved bortleie. Både sentrale og lokale jordlovsmyndigheter (dvs. staten og kommunene), **er opptatt av at de gårdbrukerne som driver aktivt landbruk sikres forutsigbarhet gjennom langsiktige jordleiekontrakter.**

Enhet landbruk og miljø i Alvdal og Tynset kommuner har derfor startet arbeidet med å følge opp at bestemmelsen om driveplikt i jordloven blir fulgt. I den forbindelse ber vi om at, både de som leier ut jordbruksarealene på sin landbrukseiendom og leietakere av jord, sørger for å inngå leiekontrakter og leverer inn en kopi til kommunen for godkjenning.

Les mer om driveplikt og jordleie på Landbruksdirektoratets nettside:

<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/eiendom/driveplikt#utleie-av-jord>

Uansett om du er utleiere eller leietaker – ta kontakt, så sender vi over eksempler på jordleieskjema. Vi på landbrukskontoret er også behjelpelig med å diskutere utfylling av tilfredsstillende leieavtaler.

VARME UTMARKSSENGER

Ønsker du å leie ut en hytte, seter eller bu? Du kan nå få hjelp til å komme raskt og profesjonelt ut i markedet. Prosjektet «Varme utmarkssenger» tilbyr bistand med:

- Profesjonell fotografering av ditt utleieobjekt
- Lage beskrivende og selgende tekster
- Publisere tilbudet på nett

Alt dette til svært reduserte priser takket være støtte fra Hedmark fylkeskommune og samarbeid mellom Klosser Innovasjon, Nord-Østerdal Utmarkstjenester, Rørosregionen Næringshage og Inatur. Gjennom prosjektet ligger allerede 120 senger ute. Dette sier brukerne:

«Selv om bua er veldig liten gir den mange muligheter.

Vi la ut bua like før jakta og har allerede hatt 7

leiedøgn. Prosjektet anbefales på det varmeste!» *Marit Eggen utleier av Eiebua i Tyllaldalen*

«Jeg har nesten ikke gjort noe selv. Det er god etterspørsel og det er enkelt å legge inn hvilke dager vi ønsker å bruke hytta. Veldig god service!» *Guro Eggset utleier av Kvebergsvangen i Alvdal*

Prosjektet som er forbeholdt grunneiere i Nord-Østerdal har begrenset varighet og begrenset antall plasser. Det kan lønne seg å være raskt ute for å sikre seg plass. Dersom du ønsker å tjene penger på utleie, ta kontakt med Hans Bull på Nord-Østerdal Utmarkstjenester.

E-post: hans.bull@nout.no / tlf: 986 32 545

OM NYE PRODUSENTNUMMER OG GÅRDSKART

Vi videresender her en nyhetsinformasjon fra Fylkesmannen i Innlandet vedrørende fylkessammenslåingen som innebærer at alle kommuner får nye kommunenummer. Dette har påvirkning på systemene der kommunenummer brukes, og blant vil produsentnummer og gårdskart bli påvirket. Kort info om produsentnummer og gårdskart følger under.

Nye produsentnummer

Som dere sikkert vet får alle brukere i Innlandet nytt produsentnummer etter årsskiftet på grunn av fylkessammenslåingen. De nye produsentnumrene lages automatisk i LREG og vil være klarte når forvaltningen avslutter sin konvertering (noen få dager inn i det nye året). Ved innlogging etter nyttår i landbrukets systemer (Tine, KSL, osv). Skal brukerne benytte det nye produsentnummeret pluss sitt gamle passord. Det kommer trolig til å bli noe ustabilitet i systemene de første dagene.

Brukerne vil få tilsendt informasjon om hvordan de finner det nye produsentnummeret, men det er viktig at de oppdaterer sine kontaktopplysninger hos Landbrukets Dataflyt (tidligere Produsentregisteret), slik at de kan nå brukerne med denne informasjonen. Det er også planer om å lage en løsning på Landbrukets dataflyt sine nettsider der man kan slå opp sitt nye produsentnummer ved å taste inn gammelt nummer og passord.

Både [Landbrukets Dataflyt](#) og [Bondelaget](#) har lagt ut nye produsentnumrene på sine nettsider. Disse er fine å lese både for egen del, samt å henvise brukerne til om de har spørsmål.

Informasjon fra NIBIO vedrørende gårdskart og tilknyttede tjenester

Følgende informasjon er gitt fra NIBIO (Gårdskart aktuelt 5/2019):

«Søk på nye kommunenummer, gårdsnummer og bruksnummer i Gårdskart og Kilden vil fungere i begynnelsen av januar, uten av kommunen må foreta seg noe spesielt. Kartverket har ansvar for oppdateringene i matrikkelen, deretter oppdaterer Landbruksdirektoratet sine register. Når dette er gjort, vil karttjenestene fungere riktig. Tilsvarende gjelder også for produksjon av jordregister. Nedlasting av kartdata vil også fungere for nye kommuner og fylker et par dager ut i januar.»

STABEN VED LANDBRUKSKONTORET

Landbrukskontorets stab ønsker med dette alle sammen ei riktig god jul. Vi tar ut mye ferie i forbindelse med jula, men kontoret er bemannet kl. 10-14 i de aktuelle romjulsdagene, men vi stenger helt på Julaften og Nyttårsaften.

Ha ei fin høytid også sees vi til fortsatt godt samarbeid i 2020! Nedenfor ser dere telefonliste og e-postoversikt på enhetens ansatte denne høsten:

- Mariann Totlund, 480 11 794 / mariann.totlund@alvdal.kommune.no
- Ylva Sneltvedt, 419 31 176 el. 477 91 519 / ylva.sneltvedt@alvdal.kommune.no
- Kristian Lund-Vang, 906 67 974 / kristian.lund-vang@alvdal.kommune.no
- Randi Brænd, 477 91 518 / randi.braend@alvdal.kommune.no
- Ole Sylte Heggset, 909 29 230 / ole.sylte.heggset@alvdal.kommune.no
- Marit Eggen, 959 34 392 / marit.eggen@alvdal.kommune.no
- Anders Jensen, 62 48 91 33 / anders.jensen@alvdal.kommune.no

Alvdal, 20. desember 2019

